

10 ANI DE ACTIVITATE ÎN CONSOLIDAREA STATULUI DE DREPT ÎN EUROPA DE SUD EST

PROVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE

BUCUREȘTI, 23 FEBRUARIE

Stimați invitați de onoare,

Doamnelor și domnilor,

Dragi prieteni,

Mulțumesc din tot sufletul pentru cuvintele pline de prietenie adresate astăzi Fundației Konrad Adenauer și Programului Statul de Drept Europa de Sud-Est. Echipa mea și cu mine ne-am bucurat realmente foarte mult de aceste aprecieri. Cu plăcere adresez la rândul meu mulțumiri.

Cu administrația prezidențială, ministerul justiției și ambasada germană am colaborat, în egală măsură, foarte strâns și cu încredere. Tuturor celor care ni s-au adresat le mulțumesc și personal.

Programul Statul de Drept Europa de Sud-Est împlinește 10 ani – iar acesta este un motiv pentru o scurtă retrospectivă și o privire asupra provocărilor viitoare.

În 2010, când am preluat programul, predecesorii mei Günter Dill, Stefanie Roos și Holger Dix realizaseră deja numeroase proiecte. Responsabilitatea mea a fost să consolidez și să extind contactele și conexiunile existente.

Totodată, cu ajutorul echipei mele, am identificat teme actuale și am găsit noi parteneri cu care am implementat numeroase proiecte în acest sens. Ceea ce a contat în primul rând a fost cultivarea dialogului cu diferiți actori pe teme de politică a justiției.

Programul Statul de Drept Europa de Sud-Est are o paletă largă de obiective. Printre acestea se numără promovarea consolidării democrației – inclusiv prin sprijinirea curților constituționale și a altor instituții cu legitimitate democratică – precum și continuarea dezvoltării dreptului constituțional, a dreptului material și procesual, sprijinirea reformelor în justiție, inclusiv în scopul întăririi independenței justiției, combaterea corupției, protecția drepturilor omului și minorităților, reconcilierea cu trecutul prin mijloace legale, cât și promovarea tinerilor juriști.

Pe marginea acestor teme, în ultimii cinci ani Programul nostru a realizat în total 151 de proiecte. Cele mai multe dintre acestea s-au desfășurat împreună cu partenerii noștri. Dacă vă așteptați ca eu să descriu aceste proiecte în detaliu, trebuie să vă dezamăgesc.

Konrad-Adenauer-Stiftung e.V.

**PROGRAMUL STATUL DE
DREPT EUROPA DE SUD-EST**
THORSTEN GEISSLER

Februarie 2016

**www.kas.de/rspsoe
www.kas.de**

În schimb, doresc să vă spun de ce echipa mea și cu mine ne-am dedicat activităților din ultimii cinci ani cu o profundă convingere interioară.

Frank Priess l-a citat pe Klaus Stern în discursul său. Astfel, obiectivul statului de drept este asigurarea demnității umane, a libertății, dreptății și siguranței juridice.

Acestea sunt, pentru mine, valorile prin care ar trebui să se distingă un stat.

Pentru Immanuel Kant, demnitatea umană constă în:

- respectul față de semenii,
- recunoașterea dreptului de a exista și
- recunoașterea, de principiu, a egalității în demnitate a tuturor oamenilor.

Protecția demnității umane este un principiu constituțional de bază în sistemul drepturilor fundamentale. Statului îi este interzis să transforme omul într-un simplu obiect al acțiunii statale. Recunoașterea demnității egale pentru toți oamenii interzice orice formă de discriminare. Demnitatea umană este un element central al viziunii creștine asupra omului.

Pentru Kant, libertatea există atunci când fiecare își poate căuta fericirea pe calea pe care, citez: „o crede a fi de cuviință pentru el”, atâta timp cât, prin aceasta, nu pune stavilă libertății altora.

Dreptate – probabil că nu există o altă noțiune despre care să se fi scris atât de mult și care să fi fost în asemenea măsură motiv de disensiune. Potrivit lui Ulpian, juristul roman din secolul al II-lea după Christos, dreptatea este, citez: „dorința fermă și constantă de a da fiecăruia ce i se cuvine”.

Pentru creștin-democrați, libertatea și dreptatea sunt într-o legătură strânsă, intrinsecă. Fără dreptate nu există libertate.

Iar statul de drept garantează siguranța juridică și siguranța în aplicarea legii – acestea fiind de asemenea condițiile fundamentale ale unei ordini economice funcționale. De altfel, s-a dovedit deja că statul de drept, împreună cu modelul ordinii economiei sociale de piață, reușește să genereze bunăstare pentru pătri largi ale populației.

Firește că toți acești termeni pot fi definiți și într-un cu totul alt fel. Și naștii, și comuniștii au vorbit mult despre libertate. Dar ideologia național-socialistă a condus la o catastrofă globală. Iar eu, trăind în Germania divizată, dar în partea liberă, însă direct la frontiera intergermană, având șansa să vizitez adesea cealaltă parte a Germaniei, cea comunistă, știu din propria experiență cum arată o societate în care este limitată libertatea de acțiune, iar libertatea de exprimare și de călătorie nu există. Aceste experiențe au reprezentat motivul pentru care m-am implicat politic.

Chiar și astăzi există țări în care cei de la conducerea politică nu împărtășesc modelul nostru de societate deschisă, accepțiunea noastră asupra libertății, a democrației, statului de drept, drepturilor omului, considerându-le drept slabe și decadente.

Acestea sunt state autoritare, denumite în mod eufemistic și „democrații controlate”, în care structurile democratice există în mod formal, iar mass-media critice sunt suprimate, astfel încât înainte de alegeri – care trebuie numite „democratice” – devine imposibil de purtat o dezbatere publică în contradictoriu; în același timp, cei care încearcă să construiască o societate civilă sunt intimidați și hărțuiți.

Konrad-Adenauer-Stiftung e.V.

PROGRAMUL STATUL DE DREPT EUROPA DE SUD-EST

THORSTEN GEISSLER

Februarie 2016

www.kas.de/rspsoe

www.kas.de

Și, totuși, unele dintre aceste state se bucură de aprobarea majorității populației - dacă este să dăm crezare sondajelor de opinie.

Am menționat deja una dintre cauzele pentru care este posibil acest lucru. Cine controlează mass-media și folosește un aparat de propagandă extrem de profesionist, acela controlează formarea opiniei publice. Cine preia o parte dintre grijile cotidiene ale oamenilor și promite siguranță, poate obține aprobarea celor care au griji existențiale. Iar cine propagă un naționalism agresiv și excluziunea minorităților existente în societate, acela îi ajută să ajungă la un sentiment de superioritate tocmai pe aceia care altfel trăiesc în condiții precare.

Sunt profund convins de corectitudinea și superioritatea valorilor pe care le susținem. Dar modelul nostru de societate liberală și deschisă are nevoie de aprobarea majorității populației.

Putem să fim convinși de o asemenea aprobare dacă oamenii au sentimentul că trăiesc într-un stat care nu este perfect, dar în care pot avea, în principiu, încredere. Un stat în care fiecare poate să trăiască demn - inclusiv sub aspect material, un stat în care nu există impresia că te poți îmbogăți în mod ilegal în dauna altuia.

Acesta este obiectivul demersului nostru în ceea ce privește statul de drept.

De aceea îi sprijinim pe cei care contribuie la îmbunătățirea funcționării instituțiilor și organelor statului, de aceea încurajăm instanțele constituționale să reziste presiunilor politice și să intervină atunci când se fac încercări de slăbire a structurilor democratice sau de limitare în mod nerezonabil a drepturilor fundamentale ale cetățenilor. De aceea sprijinim reformele în justiție, atunci când acestea urmăresc să asigure oamenilor condițiile necesare pentru a li se face dreptate de către judecători independenți și imparțiali. De aceea susținem protecția drep-

turilor omului și minorităților. Nu este o democrație societatea în care se fac presiuni asupra minorităților cu acordul majorității. Alexis de Tocqueville a definit o astfel de societate drept o „tiranie a majorității”.

Acesta este motivul pentru care, în regiunea în care ne aflăm, îi sprijinim pe aceia care doresc să consolideze statul de drept, să elaboreze și să implementeze strategii împotriva corupției sau să combată corupția în mod hotărât, cu mijloacele prevăzute de lege.

Tot de aceea promovăm oameni tineri, talentați, care împărtășesc valorile noastre și despre care considerăm că doresc să schimbe în mai bine viitorul țării lor.

Pentru toate acestea avem nevoie de parteneri și mă bucur să constat că i-am găsit, în mod special aici, în România.

Această țară se află încă în fața unor provocări. Cu toate acestea, până acum au fost realizate foarte multe progrese, iar cei care au avut o contribuție în acest sens pot fi mândri. Eu, în orice caz, am încredere deplină în viitorul acestei țări.

Aș dori acum să vă transmit câteva gânduri referitoare la provocări viitoare.

În activitatea sa, Programul Statul de Drept trebuie să aibă în vedere mereu teme și probleme politice de actualitate. În prezent, multe țări ale lumii sunt marcate de fenomenul migrației, a cărui destinație este adesea Europa și în special Germania. Cu toate acestea, și Europa de sud-est se află în dificultate. De aceea, anul acesta vom organiza mai multe proiecte referitoare la dreptul la azil și imigrație, precum și la implementarea sa în aceste țări. În studiile dedicate migrației, discriminarea reprezintă un “push factor”, căreia îi vom dedica o atenție sporită.

Îngrijorătoare este de asemenea și tendința unor state membre ale Consiliului Europei

Konrad-Adenauer-Stiftung e.V.

**PROGRAMUL STATUL DE
DREPT EUROPA DE SUD-EST**
THORSTEN GEISSLER

Februarie 2016

**www.kas.de/rspsoe
www.kas.de**

de a slăbi forța obligatorie a hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului. Unei asemenea tendințe trebuie să ne opunem cu vehemență, deoarece avem nevoie de o arhitectură comună și unitară în domeniul protecției drepturilor omului.

Evoluția pozitivă a României în ceea ce privește lupta împotriva corupției trebuie transferată și asupra altor țări. În acest sens, ne bucurăm că, împreună cu Direcția Națională Anticorupție, anul acesta vom organiza un proiect regional.

Acum este momentul să adresez câteva mulțumiri instituțiilor, asociațiilor, ONG-urilor și ambasadelor altor state, care au realizat proiecte împreună cu noi sau ne-au sprijinit în diferite alte moduri, echipei mele, inclusiv foștilor colaboratori, pe care m-am putut baza în orice moment. Fără entuziasmul lor, toate aceste realizări nu ar fi fost posibile.

Le mulțumesc colegului meu Sven-Joachim Irmer, directorul reprezentanței de țară, precum și colaboratorilor săi, inclusiv celor care nu mai lucrează acum la fundație – le mulțumesc pentru sprijinul acordat în diferite feluri și pentru buna colaborare. Sven-Joachim Irmer va asigura, de acum înainte, interimatul în Programul Statul de Drept, iar pentru aceasta – dragă Sven – îți doresc mult noroc și succes.

Domnului Priess îi mulțumesc nu doar pentru cuvintele sale, ci și pentru sprijinul acordat activității noastre prin intermediul centralei fundației. Și ție îți mulțumesc, dragă Jens, pentru cuvintele tale, pe care le vei rosti la final – cu toate că eu încă nu știu ce vei spune.

În încheiere, permiteți-mi să fac câteva observații personale.

Mă bucur de noua mea misiune în Bulgaria, o țară în care mi-a plăcut să călătoresc în anii care au trecut și unde mi-a făcut plăcere să lucrez.

Dar cine mă cunoaște știe că nu sunt încântat să plec din România. M-am simțit foarte, foarte bine în această țară și într-un oraș formidabil cum este Bucureștiul. Am cunoscut oameni pe care îi apreciez în mod cu totul deosebit, unii dintre ei devenindu-mi buni prieteni. Dacă voi avea cândva ocazia să fac României o favoare, o voi face. Este un minim pe care îl datorez acestei țări, care m-a primit atât de călduros. Dacă va depinde de mine, voi reveni adeseori aici. Ceea ce pot să promit încă de pe acum este că România va rămâne mereu în gândurile mele și în sufletul meu.